

Pracovná skupina pre bravčové mäso, 17. januára 2022

Zhrnutie správy zo zasadnutia:

Predsedal António Tavares (PT).

Pozície pracovnej skupiny k riadeniu populácie diviakov

Predsedajúci upozornil, že početná populácia diviakov je zásadným faktorom šírenia AMO, preto je nutné mať možnosť znižovať populáciu diviakov. Táto požiadavka už bola Komisii zdôraznená, ale Komisia žiadne opatrenia nepredstavila, preto predsedajúci navrhol zaslať ďalší list s požiadavkou na umožnenie kontroly populácie diviacej zveri.

Diskusia:

IT (Confagricoltura) zástupca referoval o novopotvrdenom výskyte AMO v IT u diviaka. Vzhľadom k izolácii miesta je zrejmé, že k zavlečeniu nákazy došlo vplyvom ľudského faktoru. Po potvrdení výskytu vírusu bola hneď informovaná Komisia, ktorá vydala pre IT vykonávacie nariadenie o zavedení mimoriadnych opatrení. Ďalej boli ustanovené prvé červené zóny, v ktorých je zakázaný akýkoľvek presun prasiat alebo produktov z bravčového mäsa, v chovoch boli zavedené mimoriadne veterinárne opatrenia a bol prijatý eradikačný plán. Posledné informácie IT ministerstva o dopadoch na trh:

USA a Kanada uznávajú princíp regionalizácie, je možné teda vydávať certifikácie aj pre mäso a mäsové výrobky. Južná Kórea neformalizovala žiadne pozastavenie vývozu, preto je možné podpísať zdravotné osvedčenia. Čína, Japonsko regionalizáciu neuznávajú, takže zdravotné osvedčenie nie je možné vydať a Srbsko formálne pozastavilo dovoz všetkých bravčových produktov z IT okrem tepelne upravených. Taiwan tiež formálne pozastavil vývoz.

IT delegácia podporila návrh sekretariátu zaslať Komisii list s požiadavkami na riadenie populácie diviakov v Európe. Zástupcovia upozornili na veľký počet drobných chovateľov ošípaných v IT používajúcich vonkajšie systémy ustajnenia, čo je v tejto situácii veľmi riskantné.

FI reprezentantka odporučila do listu pre Komisiu doplniť text: Vo všetkých členských štátoch by mala byť akceptovaná široká škála spôsobov lovu diviacej zveri.

PL reprezentant referoval o pokračujúcom veľkom probléme šírenia AMO v PL, ktorý „pomáhajú“ šíriť turisti a návštevníci lesov, hubári. PL reprezentantka doplnila informáciu o zavedení celoštátneho koordinovaného programu boja poľského poľovníckeho združenia proti AMO strelbou a vyhľadávaním uhynutých diviakov. Program sa začal v októbri 2021 a potrvá do konca januára 2022. Doteraz bolo zastrelených takmer 19 000 diviakov a nájdených 118 uhynutých diviakov.

Výmena skúseností súvisiacich s AMO: CZ a BE delegácie

CZ reprezentant informoval o prvom zaznamenanom výskyte AMO v CZ v júni 2017 (nález

mŕtveho diviaka v Zlínsku). Miesto nálezu sa nachádzalo v relatívne malom lese, preto nebolo príliš zložitú lokalitu izolovať. Podobne ako teraz v IT, najbližšie ložisko choroby bolo veľmi vzdialené (400 km), preto je zrejmé, že zavlečenie bolo tiež spôsobené ľudským faktorom. Presný zdroj vírusu nie je dodnes známy. K otázke kontroly a riadenia populácie diviakov CZ zástupca uviedol, že ide o výzvu v celej EÚ, nielen v CZ. Upozornil, že v CZ je poľovníctvo záujmová činnosť, ktorá nie je riadená národnými autoritami. Hustota populácie diviakov v CZ je vysoká (cca 17 zvierat/km², pričom na zastavenie šírenia AMO treba hustotu 0,5 – 0,7 zvierat/km². Okolo vysokorizikových oblastí boli vybudované ohrady a oplotenia na zamedzenie pohybu zvierat, v oblasti sa zaviedli mimoriadne opatrenia (zákaz poľovania, kŕmenia zvierat, zákaz vstupu do lesov pre hubárov, intenzívne dohľadávanie mŕtvych zvierat, nezožanie kukuričných polí). Neskôr boli opatrenia zmenené – zrušil sa zákaz lovu, policajní ostreľovači odlovili posledné preživšie zvieratá a prebiehalo intenzívne vyhľadávanie mŕtvych tiel zvierat (boli povolené aj inokedy zakázané nástroje: finančná odmena za odlovenú zver), všetky zvieratá boli testované na prítomnosť vírusu. Počas 4 mesiacov bolo odlovených 3 664 diviakov, pričom všetky potvrdené prípady sa týkali iba diviakov (212 u nájdených mŕtvych, 18 u odlovených). Stále platí národná schéma monitorovania AMO, v celej krajine platí povinnosť dvojitého oplotenia chovov, všetky ošípané sú registrované v centrálnej databáze (aj v prípade chovu 1 ošípanej). Na záver CZ reprezentant označil za najväčší problém spoluprácu rôznych autorít a orgánov (napr. poľovníci odmietali loviť bachyne), pre chovateľov domácich ošípaných v II. zóne bolo najväčším problémom odmietanie ich zvierat na jatkách. Za zásadné pri eradikácii nákazy označil zaistenie biologickej bezpečnosti (pri odlove aj vyhľadávaní tiel).

BE reprezentantka predstavila skúsenosti v BE. *(Celá prezentácia je priložená k zápisu v českom jazyku.)* Situáciu komplikovalo správne rozdelenie krajiny a rôzne kompetencie orgánov. Za šťastie označila výskyt nákazy v oblasti s nízkou intenzitou chovu domácich ošípaných. Prvý výskyt bol potvrdený v septembri 2018 u 3 nájdených mŕtvych diviakov, miestom nálezu bol starý otvorený les s vysokou vegetáciou, kde bolo zložitú vyhľadávať telá zvierat. Medzi prvými prijatými opatreniami boli zákaz lovu, zákaz kŕmenia divých zvierat, zavedenie mimoriadnych veterinárnych opatrení v chovoch domácich ošípaných, limitovaný prístup do lesov, dezinfekcia obuvi, atď. V dotknutej vysokorizikovej zóne bol iba malý počet komerčných chovov, väčšina chovateľov vykrmovala ošípané iba pre vlastnú potrebu. Všetkých 5 222 ošípaných bolo preventívne utratených. Počas prvého mesiaca bolo potvrdených 181 pozitívnych prípadov AMO u diviakov. Na konci septembra vydala Komisia vykonávacie rozhodnutie o mimoriadnych opatreniach pre BE, experti EÚ pomohli definovať prvé ochranné zóny. Celkovo bolo do januára 2021 vykonaných 5 513 analýz vzoriek diviakov, z ktorých bolo 833 pozitívnych, posledný prípad u živého diviaka bol hlásený v auguste 2019. Podľa reprezentantky zohralo veľmi dôležitú úlohu oplotenie a intenzívne vyhľadávanie mŕtvych zvierat. V chovoch domácich ošípaných bolo nevyhnutné zvýšiť opatrenie biologickej bezpečnosti a veterinárny dohľad. Dňa 20. 11. 2020 bolo BE vyhlásené za krajinu bez AMO, bohužiaľ doteraz nedošlo k oživeniu trhu.

Diskusia:

AT reprezentant za šťastie pre CZ a BE označil malú intenzitu chovov ošípaných v dotknutých oblastiach, čo nie je porovnateľné s DE. Preventívne usmrtenie domácich

ošípaných (ako v BE) označil za nemožné v AT. Postup však považuje za pozitívny, mierni dopad na trh.

IT reprezentant uviedol, že, bohužiaľ, nemajú šťastie ako v BE, lebo oblasť v IT je hornatá a bez možnosti výstavby ohrád. Aktuálne sa analyzujú všetky nájdené telá diviakov.

BE reprezentantka označila opatrenia na preventívne vybitie domácich chovov za výzvu, išlo najmä o ošípané chované ekologicky a vonku, teda im hrozilo veľké riziko. Chovateľom boli poskytnuté kompenzácie na základe legislatívy o štátnej podpore.

CZ reprezentant upozornil, že v CZ sa opatrenie nedotklo žiadneho komerčného podniku, iba 50-60 prasiat v malých súkromných chovoch.

FI reprezentantka sa informovala, či kompenzácie chovateľom v BE a CZ boli poskytnuté pred vstupom novej legislatívy EÚ o chorobách zvierat do platnosti. Inak to nie je možné, pokiaľ farma nie je priamo zasiahnutá AMO, čo je podľa nej chyba, a to by malo byť zdôraznené v liste pre Komisiu.

CZ reprezentant potvrdil, že kompenzácie boli poskytnuté pred poslednou zmenou EÚ legislatívy a bolo možné použiť národné prostriedky. To, že takýto postup teraz nie je možný, označil za najväčšiu chybu EÚ. Poľnohospodár, ktorého sa to týka, obdrží kompenzácie od poisťovne len v prípade potvrdeného pozitívneho nálezu AMO, chovatelia v dotknutých zónach, ktorí potvrdenie nemajú, neobdržia nič.

IT reprezentantka uviedla, že štátnu podporu je možné použiť na preventívne opatrenia. Upozornila na prebiehajúcu revíziu pravidiel o štátnej podpore a odporučila problém riešiť s Komisiou a národnými ministerstvami.

FR reprezentantka sa informovala, či niektorá krajina uvažuje o zavedení konceptu kompartmentalizácie, pretože FR túto stratégiu zvažuje ako plán B.

FI reprezentantka uviedla, že kompartmentalizáciu používajú, ale nie na AMO.